

MEER LEZEN, BETER IN TAAL

FEITEN EN CIJFERS

Het belang van een talige omgeving

Om taal te leren zijn jonge kinderen afhankelijk van wat zij om zich heen horen. Jonge kinderen kunnen immers nog niet lezen. Alle taal die zij leren, is taal die via de oren naar binnenkomt. Voor een voorspoedige taalontwikkeling moeten jonge kinderen veel taal horen. Dat begint al voordat een baby wordt geboren, dus tijdens de zwangerschap.

Bij de meeste jonge kinderen wordt de talige omgeving gevormd door de taal die gebruikt wordt in het gezin en in de opvangsituatie. De taal van de ouders legt het meeste gewicht in de schaal voor de taalontwikkeling van het kind. Het blijkt echter dat gezinnen sterk verschillen in de hoeveelheid en de kwaliteit van taal die zij spreken. In sommige gezinnen wordt drie keer zoveel gepraat als in andere gezinnen (zie kader).

Een kind uit een gezin waar veel gepraat wordt heeft na vier jaar 30 miljoen woorden meer gehoord dan een kind uit een 'zwijgzaam' gezin! Deze '30 miljoen woorden kloof' heeft enorme gevolgen voor de woordenschatontwikkeling, temeer omdat het woordgebruik in zwijgzame gezinnen veel minder gevarieerd is dan het woordgebruik in praatgrage gezinnen. Kinderen uit gezinnen waar weinig gepraat wordt bouwen in drie jaar tijd een woordenschat van 525 woorden op, terwijl de kinderen uit de praatgrage gezinnen op die leeftijd al 1.100 woorden kennen. De omvang van de woordenschat heeft een grote invloed op het leren lezen en het leren begrijpen van teksten. Een zwakke talige omgeving thuis resulteert dus in een achterstand bij de start op school en die achterstand is bijna niet meer in te halen.

Hoeveel woorden horen kinderen?

- Een kind uit een gezin met ongeschoolde/laaggeschoolde ouders hoort 615 woorden per uur.
  - Een kind uit een gezin met ouders met een redelijke opleiding hoort 1.251 woorden per uur.
  - Een kind uit een gezin met hoogopgeleide ouders hoort 2.153 woorden per uur.
- Bron: Hart & Risley, 1995

To read or not to read

De Nederlandse onderzoekster Suzanne Mol onderzocht voor haar proefschrift *To read or not to read* wat het effect van (voor)lezen is op lange termijn. Op basis van 99 internationale wetenschappelijke studies concludeert zij dat van peuters en kleuters die geregeld zijn voorgelezen bijna 70 procent voldoende woordenschat heeft om een goede start te kunnen maken op school. Van kinderen die niet zijn voorgelezen heeft slechts 30 procent voldoende woordenschat.

In welke taal voorlezen?

Het is het meest effectief als ouders voorlezen in de taal die zij het best beheersen. Het voorlezen, het praten over de tekst en het praten naar aanleiding van het verhaal verloopt veel beter wanneer dat gebeurt in de taal die de ouder vloeiend spreekt. De moedertaal verbindt de ouders en het kind sterk met elkaar en dat is een belangrijke voorwaarde voor effectief voorlezen. Bovendien biedt de ouder met de taal die zij/hij vloeiend spreekt een beter 'model' voor de taalontwikkeling van het kind. Als het kind op deze wijze veel begrippen leert in een andere taal dan het Nederlands, zal het op school de Nederlandse equivalenten van deze woorden snel verwerven. De betekenis is dan immers al bekend; het kind hoeft alleen nog het Nederlandse 'label' voor het woord te leren.

Voorlezen is belangrijk om de taalontwikkeling te versterken

Boeken zijn een middel bij uitstek om de taalomgeving van kinderen te verrijken, want boeken geven op een vanzelfsprekende manier aanleiding tot interactie tussen ouder en kind. Ook als kinderen nog niet kunnen praten, hebben zij profijt van voorlezen.

Wat doet voorlezen dan met de taalontwikkeling van kinderen?

Wetenschappelijk onderzoek toont het volgende aan:

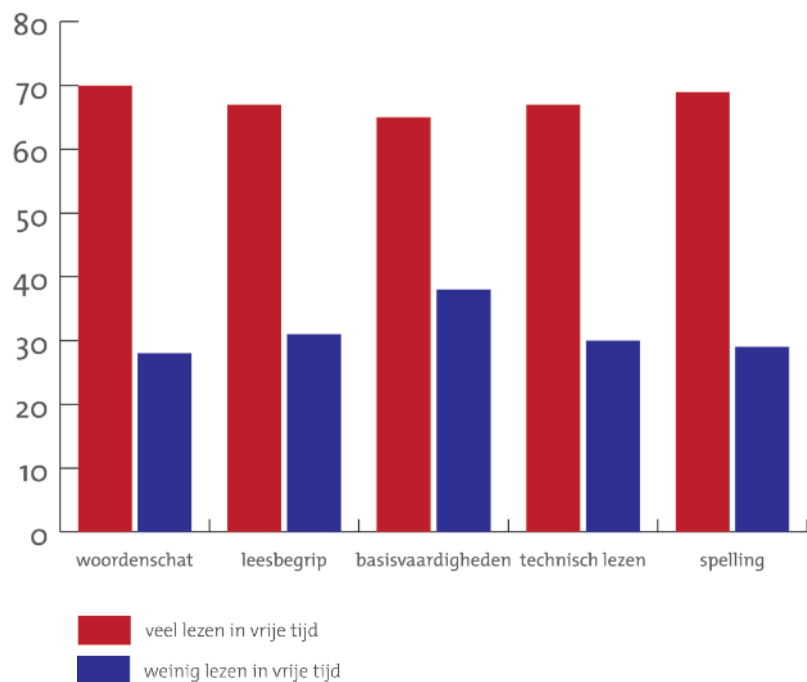
- voorlezen aan baby's nog voordat zij kunnen praten heeft een gunstig effect op de taalontwikkeling (Bus, Van IJzendoorn, Pellegrini & Terpstra, 1994);
- kinderen die worden voorgelezen hebben een grotere woordenschat (Bus, Van IJzendoorn, Pellegrini & Terpstra, 1994);
- (voor)lezen heeft een cumulatief effect op de taalontwikkeling naarmate kinderen ouder worden (Mol & Bus, 2011).

Lezen is belangrijk om de taalontwikkeling te versterken

Wat doet vrij lezen met de taalontwikkeling van kinderen?

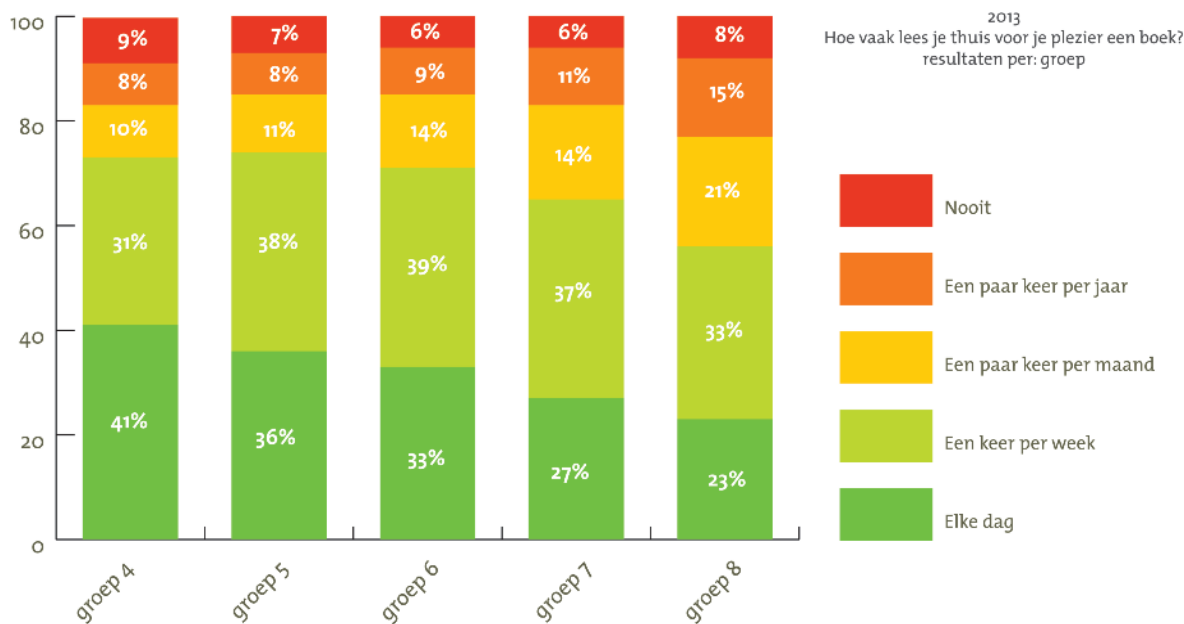
Wetenschappelijk onderzoek toont het volgende aan:

- kinderen die veel lezen scoren hoger op de Cito-toetsen taal, rekenen en studievoordigheden (Kortlever & Lemmens, 2012);
- kinderen die veel lezen zijn beter in begrijpend lezen, spelling, grammatica en schrijven (Bus & Mol, 2011, Krashen, 2003);
- kinderen die veel lezen, kennen meer woorden. Wie iedere dag een kwartier in een boek leest, kan 1.000 nieuwe woorden per jaar leren (Bus & Mol, 2011; Nagy e.a., 1987). Dat is evenveel als het aantal woorden dat kinderen leren door woordenschatinstructie op school;
- kinderen van ouders die zelf lezen en die met hun kind praten over boeken komen verder in het onderwijs (Notten, 2011).

Percentages leerlingen die gemiddeld of hoger scoren op taal- en leestoetsen, weergegeven voor veel versus weinig lezende leerlingen in het basis- en voortgezet onderwijs. Voorbeeld: van de groep kinderen die veel leest scoort ca. 70 procent gemiddeld of hoger op woordenschattoetsen; van de groep kinderen die weinig leest is dat circa 30 procent.

Bron: S. Mol & A. Bus (2011), 'Lezen loont een leven lang'. *Levende Talen Tijdschrift*

Lezen op school en thuis?

Net als voorlezen is vrij lezen dus goed voor de taalontwikkeling van kinderen. We vinden dat zo vanzelfsprekend, dat we er nauwelijks bij stilstaan. Maar uit onderzoek blijkt dat het lang niet altijd lukt om alle kinderen in het basisonderwijs enthousiast te maken en te houden voor het lezen. Dat blijkt bijvoorbeeld uit wetenschappelijk onderzoek dat bevestigd wordt door gegevens van de landelijke Monitor van de Bibliotheek *op school*:

- het leesplezier neemt af in de hogere groepen (Huysmans, 2013; Nielen & Bus, 2013);
- in groep 8 leest bijna een kwart van de leerlingen thuis zelden of nooit een boek;
- ruim 20% van de jongens vindt lezen niet leuk, tegenover 10% van de meisjes.

Basisschoolleerlingen gaan dus minder lezen naarmate ze ouder worden. In groep 4 leest 41 procent van de kinderen iedere dag thuis voor zijn plezier. In groep 8 is dat percentage bijna gehalveerd (23%). Vooral de jongens geven het op: in groep 4 leest 34 procent van de jongens dagelijks, in groep 8 is dat nog maar 18 procent (tegenover 28% van de meisjes). Hoe minder kinderen gaan lezen, hoe meer hun taalontwikkeling achter zal blijven en hoe harder de school zich zal moeten inspannen om de taalontwikkeling op andere manieren te bevorderen.

De vrijblijvendheid voorbij

Gerichte aandacht voor voorlezen en vrij lezen, met name in hogere groepen, is belangrijk maar niet vanzelfsprekend. Noch thuis, noch in kinderopvang en onderwijs. Leesbevordering is vaak vrijblijvend en incidenteel in plaats van structureel en verankerd in beleid van overheden, kinderopvang en onderwijs. Maar de laatste zes jaar is daar verandering in gekomen. Met de Kunst van Lezen programma's BoekStart en de Bibliotheek *op school* hebben Stichting Lezen en de Bibliotheken aangetoond dat het borgen in beleid van voorlezen en vrij lezen zorgt voor een duidelijke positieve invloed op het taalniveau van (jonge) kinderen.

De gevulde boekenkast

Behalve het voorbeeld en de begeleiding, is ook een goed gevulde boekenkast van belang. Kinderen die thuis de beschikking hebben over een breed en gevarieerd aanbod aan boeken, presteren beter op school. Dat blijkt juist in Nederland het geval. Hoe verder een land zich cultureel, technologisch en economisch heeft ontwikkeld, hoe bepalender de aanwezigheid van boeken in huis is voor de onderwijsloopbaan. (Notten, 2011)

BoekStart wordt uitgebreid vanaf 2016

Op dit moment doen met name hoger opgeleide ouders mee aan BoekStart. De Rijksoverheid heeft daarom besloten de komende jaren extra gelden toe te kennen om lager opgeleide ouders, die vaak een taalrimer thuisomgeving bieden, te bereiken. BoekStart verwacht daardoor de komende jaren nog succesvoller te kunnen worden.

BoekStart

BoekStart is een programma dat het lezen met heel jonge kinderen wil bevorderen én ouders met jonge kinderen wil laten genieten van boeken. BoekStart gaat uit van de gedachte dat kinderen die al op jonge leeftijd in aanraking komen met boeken een voorsprong (op school) ontwikkelen waar ze hun hele leven voordeel van hebben. Samen een boekje kijken – plaatjes aanwijzen en benoemen, versjes leren, verhaaltjes vertellen en ernaar luisteren – versterkt bovendien de band tussen ouder en kind.

Recent Nederlands promotieonderzoek naar BoekStart toont aan dat:

- meer ouders al vroeg voorlezen;
- ouders die hun baby voorlezen voordat deze acht maanden oud is, kinderen hebben die hoger scoren op taal;
- de effecten sterker zijn op langere termijn ('sneeuwbaaleffect');
- vooral temperamentvolle baby's ervan profiteren als hun ouders meedoen met BoekStart;
- ouders de Bibliotheek vaker bezoeken en beter bekend zijn met babyboekjes.

De investeringen in deze vorm van leesbevordering betalen zich uit. Zo gaat ruim een op de drie ouders in op de uitnodiging (doorgaans een brief van de gemeente met een waardebon) om een BoekStartkoffertje met daarin twee boekjes en informatie over voorlezen, op te halen in de Bibliotheek. Ze maken hun baby lid van de Bibliotheek (99% doet mee) en worden rondgeleid door de speciale BoekStarthoek (BoekStart Evaluatie, 2014). Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat er vervolgens een positieve spiraal ontstaat. BoekStart maakt dat ouders vaker voorlezen, waardoor hun kinderen voorlezen plezieriger vinden en er vaker om vragen. Zo verkrijgen zij een voorsprong in hun taalontwikkeling. Hun voorsprong op kinderen die niet meedoen aan BoekStart groeit alleen maar als ze ouder worden: deze is op een leeftijd van 22 maanden groter dan op een leeftijd van 15 maanden. Bovendien blijken met name temperamentvolle kinderen, die snel huilen of geïrriteerd raken en die een verhoogde kans lopen op taalachterstanden, te profiteren. In dat opzicht werkt BoekStart dus preventief (Van den Berg & Bus, 2015).

BoekStart in de kinderopvang

BoekStart richt zich ook op baby's, dreumesen en peuters in kinderdagverblijven en peuterspeelzalen. Begin 2015 zijn er 100 basisbibliotheken (63%) die meer dan 800 (13%) kinderopvanglocaties begeleiden. Eind 2015 worden meer dan 1.000 locaties bereikt. Binnen BoekStart in de kinderopvang zijn zes elementen van belang:

- in samenwerking met de Bibliotheek wordt gezorgd voor een aantrekkelijke leesplek in de kinderopvang;
- in samenwerking met de Bibliotheek wordt een startcollectie geschikte boekjes opgebouwd;
- de deskundigheid van pedagogisch medewerkers wordt verhoogd;
- ouders worden erbij betrokken, zodat er thuis ook meer voorgelezen wordt en zij bekend raken met de mogelijkheden van de Bibliotheek;
- voorlezen krijgt een vaste plek in de kinderopvang door het opnemen van een voorleesplan (via leesplan.nl) in het beleid;
- er wordt samengewerkt met partners in een leesbevorderingsnetwerk; behalve aan de Bibliotheek valt te denken aan jeugdgezondheidszorg en gemeente.

De Bibliotheek op school

Om lezen op school te stimuleren en te professionaliseren is in 2009 de Bibliotheek *op school* gestart. Aan deze aanpak doen inmiddels 2.400 basisscholen mee vanuit 75% van de Bibliotheken. Dat is 36% van alle 6.650 basisscholen in Nederland. Binnen het voortgezet onderwijs zijn er pilots met de aanpak in het vmbo.

Met de Bibliotheek *op school* werken Bibliotheken en scholen structureel samen aan taalontwikkeling, leesbevordering en mediawijsheid van kinderen. Doel is kinderen te stimuleren om meer te lezen, op school en thuis. Belangrijk daarbij is dat gemeente, school en Bibliotheek zich inspannen om het (financieel) mogelijk te maken de boeken mee naar huis te nemen, net als bij een reguliere Bibliotheek. Dan pas wordt het positieve effect van lezen op leesmotivatie en taalvaardigheid echt verdiept.

Met de Bibliotheek *op school* gaan school en Bibliotheek een meerjarige samenwerking aan rondom lezen en mediawijsheid:

- die geborgd is in het beleid van school en Bibliotheek;
- waarbij een actuele en gevarieerde collectie in de school zorgt voor een verrijking van het leesonderwijs;
- waarbij de boeken en andere materialen mee naar huis genomen mogen worden;
- waarbij de boeken aantrekkelijk gepresenteerd worden, in kasten met frontale covers, wat de kans vergroot dat kinderen ze mee naar huis nemen – en vaker gaan lezen;
- waarbij een professionele leesconsulent van de Bibliotheek een adviserende en ondersteunende rol vervult voor de leescoördinator en het team van de school;
- waarbij jaarlijks doelen worden bepaald op basis van gemonitorde resultaten;
- waarbij jaarlijks alle activiteiten worden vastgelegd in een lees- en mediaplan;
- waarbij een digitaal portaal helpt bij het zoeken en registreren van boeken, het stimuleren van lezen, het bijhouden van de leeshistorie en het vinden van betrouwbare informatie.

De definitieve resultaten van het wetenschappelijk onderzoek naar het effect van de Bibliotheek *op school* in het basisonderwijs worden in de loop van dit jaar gepresenteerd. Op dit moment weten we dat een schoolbibliotheek volgens het de Bibliotheek *op school* model ervoor zorgt dat kinderen meer boeken mee naar huis nemen. Ook krijgen kinderen die de schoolbibliotheek aantrekkelijk vinden, een positievere houding tegenover het lezen (Nielen & Bus, 2013).

Taalbeleid op school

Leesbevordering is een onderdeel van het taalbeleid. De school stelt samen met de Bibliotheek een leesplan (leesplan.nl) op, dat in het taalbeleid wordt opgenomen. Het leesplan beschrijft de doelen op het gebied van leesplezier en de manier waarop het team hieraan werkt. Het plan heeft betrekking op materialen (bijvoorbeeld collecties in de school, digitaal lenen), deskundigheid (professionalisering van leerkrachten, opleiden van een leescoördinator), werkafspraken (hoe ziet de dagelijkse leescultuur eruit) en monitoring van het beleid (gebruik van de Monitor de Bibliotheek *op school*).

LEES

Kunst van Lezen baseert zich op vier pijlers die samen het woord LEES vormen:

- Leesomgeving (ook aandacht voor een goede collectie die past bij de te bereiken populatie).
- Expertise (investeren in deskundigheidsbevordering van zowel Bibliotheekmedewerkers als personeel in de kinderopvang en het onderwijs).
- Evidentie (brochures, wetenschappelijk onderzoek, monitoring).
- Samenwerking (strategische samenwerking is de kern om te bewerkstelligen dat programma's als BoekStart en de Bibliotheek op school niet vrijblijvend maar duurzaam worden uitgevoerd).

Leescoalitie

Leesbevordering en bestrijding laaggeletterdheid kunnen vaak beter in combinatie vorm krijgen. Stichting Lezen heeft daarom het initiatief genomen om de landelijke Leescoalitie op te richten. Hierin werkt Stichting Lezen samen met de Koninklijke Bibliotheek, de Vereniging Openbare Bibliotheken, Stichting CPNB en Stichting Lezen & Schrijven aan kennisdeling en landelijke campagnes, zoals Vaders Voor Lezen. De ambitie-agenda van de Leescoalitie is erop gericht dat in 2025 geen enkel kind met een leesachterstand van school gaat en dat alle volwassenen in 2025 geletterd zijn of bezig zijn om dat te worden.

De doorgaande leeslijn en Kunst van Lezen

In aanvulling op de doorgaande leerlijn in het onderwijs heeft Stichting Lezen *De doorgaande leeslijn 0-18 jaar* ontwikkeld (lezen.nl), waarin zij haar visie op leesbevordering en literatuureducatie geeft. In opdracht van het ministerie van OCW voert Stichting Lezen, samen met de Koninklijke Bibliotheek (KB), het leesbevorderingsprogramma Kunst van Lezen (kunstvanlezen.nl) uit. De hiervoor genoemde programmaonderdelen BoekStart en de Bibliotheek op school voor basis- en voortgezet onderwijs versterken succesvol de educatieve Bibliotheekfunctie die sinds 2015 in de Bibliotheekwet is vastgelegd. Kunst van Lezen zorgt ervoor dat, in aansluiting op de doorgaande leeslijn, alle kinderen en jongeren in aanraking komen met boeken en leesbevorderingsactiviteiten waardoor ze lezenderwijs een grotere woordenschat opdoen en zich makkelijker kunnen ontwikkelen tijdens hun schoolloopbaan. Bij BoekStart voor baby's doet de Bibliotheek dit samen met het consultatiebureau, de kraamzorg, kinderopvang en boekhandel. Bij de Bibliotheek op school voornamelijk met scholen. Voor beide programma's is een goede verbinding met de lokale overheid essentieel. Zo kan een gemeente nagaan of VVE-beleid en -middelen ingezet kunnen worden om BoekStart voor baby's en BoekStart in de kinderopvang te versterken.

Binnen BoekStart en de Bibliotheek op school zorgen Bibliotheken voor de aanwezigheid van boeken en deskundige Bibliotheekmedewerkers op school en in kinderopvanginstellingen – plekken waar kinderen een groot deel van de dag aanwezig zijn. Dit is een nieuwe en structurele vorm van leesbevordering en Bibliotheekwerk die investeringen vraagt. Deze worden, behalve door landelijke en provinciale partijen als Stichting Lezen, de Koninklijke Bibliotheek en de Provinciale Service Organisaties, opgebracht door de Bibliotheek, kinderopvang, onderwijs en gemeente gezamenlijk.

Tel mee met Taal, Kunst van Lezen voortgezet en uitgebreid

Minister Bussemaker (OCW), minister Asscher (SZW), staatssecretaris Klijnsma (SZW) en staatssecretaris Van Rijn (VWS) trekken in de komende drie jaar ruim € 50 miljoen uit voor de bestrijding van laaggeletterdheid en voor leesbevordering. Dat is vastgesteld in het actieprogramma *Tel mee met Taal*. Eén van de acties uit het programma is de voortzetting en uitbreiding van Kunst van Lezen. Stichting Lezen en de Bibliotheken zijn blij met dit voorname, omdat hiermee ook de komende jaren effectief kan worden ingezet op het tegengaan van laaggeletterdheid en het vergroten van leesplezier.

Volgens het kabinet is een goede taalbeheersing dé sleutel om mee te kunnen doen in de samenleving. Geen enkel kind mag meer opgroeien in een taalarme omgeving: 'We moeten de estafette stoppen, waarbij laaggeletterde generaties binnen gezinnen elkaar het stokje blijven doorgeven en er groepen mensen zijn in de samenleving die niet mee kunnen doen.' Met het actieprogramma *Tel mee met Taal* wordt beoogd dat minstens 45.000 mensen hun taalbeheersing flink verbeteren en dat van een miljoen kinderen in de basisschoolleeftijd de taalvaardigheid en het leesplezier toenemen.

In het programma wordt verder benadrukt dat voorzieningen als Bibliotheken, wijkcentra en consultatiebureaus een belangrijke rol vervullen: taal leer je lokaal, zo is het motto. Huisartsen, consultatiebureaus, peuterspeelzalen en scholen moeten taalachterstanden beter gaan signaleren. Bibliotheken hebben een belangrijke spilfunctie met schrijf- en leesactiviteiten voor jong en oud.

Leesbevordering op de lokale beleidsagenda

Als we het belang van lezen voor de taalontwikkeling afzetten tegen de trends in lezen bij schoolkinderen en de inzet van scholen en ouders, dan wordt duidelijk dat het nodig is om meer werk te maken van leesbevordering, ook op het lokale niveau. Dat kan bijvoorbeeld in het kader van lokaal onderwijs- en achterstandenbeleid. Gemeente, onderwijs en Bibliotheek hebben daarbij een gemeenschappelijk doel: kinderen helpen om zich te ontplooiën en zich voor te bereiden op een rol in de samenleving en op de arbeidsmarkt. Taalontwikkeling is daarvan een essentieel onderdeel. Een goede beheersing van de Nederlandse taal is immers onmisbaar voor succes op school en op de arbeidsmarkt. En leesbevordering, zo hebben we gezien, is een middel bij uitstek om de taalontwikkeling integraal te stimuleren. Dat maakt de Bibliotheek, met haar specifieke expertise op dit terrein, een krachtige partner in het lokale beleid tegen taalachterstanden.

Strategisch samenwerken: van visie naar doelen

Gemeente, onderwijs, Bibliotheek en bij voorkeur andere partners (zoals kinderopvang) formuleren gezamenlijk, bijvoorbeeld in het kader van de lokale educatieve agenda (LEA), een visie op de toekomst van kinderen en op de rol die zij daarin vervullen. Centraal in deze visie staat het bevorderen van de taalontwikkeling van kinderen. Vervolgens formuleren zij hierbij passende strategische doelstellingen, bijvoorbeeld: 'over vijf jaar zijn alle scholen met een substantieel aandeel doelgroepopleerlingen van het achterstandenbeleid herkenbaar als echte taalscholen.' De partners spreken af hoe ze deze doelstelling uitwerken in het beleid binnen hun eigen organisaties en op welke gebieden zij samen optrekken. Ook worden er afspraken gemaakt over de inzet van middelen – zowel gemeentelijke middelen als de eigen budgetten van schoolbesturen en de Bibliotheek.

Voortzetting Kunst van Lezen

Kunst van Lezen (BoekStart en de Bibliotheek op school) is een belangrijk onderdeel van *Tel mee met Taal*. Dat komt tot uitdrukking in een van de twee hoofddoelstellingen van het plan: 'In 2018 worden in totaal 1 miljoen jonge kinderen tot en met de basisschoolleeftijd bereikt met leesbevorderingsactiviteiten, zodat hun taalvaardigheid en leesplezier toenemen.' Programma's als BoekStart moeten ertoe leiden dat meer gezinnen boeken en lezen als een vast en onmisbaar onderdeel van de opvoeding zien. Hiermee wordt geletterdheid gestimuleerd en kan laaggeletterdheid worden voorkomen.

Colofon

Dit factsheet is samengesteld door Stichting Lezen en Kunst van Lezen. De tekst is deels van Kees Broekhof (taalexpert bij Sardes). In opdracht van Kunst van Lezen heeft hij brochures geschreven over lezen en taalontwikkeling (o.a. *Meer lezen, beter in taal*) en als ontwikkelaar is hij betrokken bij de Monitor de Bibliotheek op school.

©Stichting Lezen, 2015
Nieuwe Prinsengracht 89
1018 VR Amsterdam
+ 31 (0) 20 623 05 66
VORMGEVING Lijn 1, Haarlem
FOTOGRAFIE Janiek Dam,
Jørgen Koopmanschap en
Richard Tennekes

Verder lezen/websites

- leesmonitor.nu is de site van Stichting Lezen waar al het onderzoek rond lezen en leesbevordering is samengevoegd.
- debibliotheekopschool.nl is de site over deze aanpak met een ingang voor basis- en voortgezet onderwijs. Met uitleg over de Monitor de Bibliotheek op school.
- leesplan.nl is een praktisch instrument waarmee kinderopvangorganisaties en scholen de doorgaande leeslijn voor hun eigen instelling kunnen invullen.
- kunstvanlezen.nl informeert over dit leesbevorderingsprogramma.
- lezen.nl is de centrale site van Stichting Lezen over leesbevordering in Nederland.
- boekstart.nl is de site voor ouders over dit leesbevorderingsprogramma voor kinderen van 0-4 jaar.
- boekstartpro.nl is de site over dit leesbevorderingsprogramma voor professionals binnen o.a. Bibliotheek en kinderopvang.
- denationalevoorleesdagen.nl
- denationalevoorleeswedstrijd.nl
- dejongejury.nl
- deweddenschap.nl
- inktaap.org

Activiteiten

Naast BoekStart en de Bibliotheek op school stimuleert Stichting Lezen voorlezen en lezen via onder andere de volgende activiteiten:

De Nationale Voorleesdagen

Voorlezen prikkelt de fantasie, ontwikkelt het taalgevoel en bezorgt kinderen veel plezier. Speciaal voor baby's, peuters en kleuters zijn er De Nationale Voorleesdagen. Bekende Nederlanders lezen voor op crèche, kinderdagverblijf en basisschool om zo te onderstrepen hoe belangrijk voorlezen is.

De Nationale Voorleeswedstrijd

De Nationale Voorleeswedstrijd is een jaarlijks terugkerende voorleeswedstrijd voor kinderen uit groep 7 en 8 van het basisonderwijs. De helft van de Nederlandse basisscholen doet mee. Ruim 200.000 kinderen lezen voor of luisteren naar een voorlezend klasgenootje. Het leesklimaat is positiever op scholen die meedoen aan De Nationale Voorleeswedstrijd. Zij besteden meer aandacht aan voorlezen, vrij lezen en praten over boeken. Er zijn ook succesvolle voorleeswedstrijden voor brugklassers (Read2Me!) en Pabo's.

De Jonge Jury

De Jonge Jury daagt alle jongeren in de eerste tot en met de derde klas van de middelbare school uit om jeugdboeken uit het jaar ervoor te lezen en daaruit het mooiste boek te kiezen. Iedereen tussen twaalf en vijftien jaar kan meedoen, want iedereen die een stem uitbrengt op een boek is lid van de Jonge Jury.

De Weddenschap

Voor (v)mbo-scholieren is er een eigen leescampagne: De Weddenschap. Drie bekende Nederlanders dagen leerlingen uit om, net als zij, drie boeken te lezen. Met De Weddenschap krijgen leerlingen in het (v)mbo die minder graag lezen, toch een positieve leeservaring.

De Inktaap

De Inktaap confronteert jongeren met de keuzes die de jury's van de drie grote literaire prijzen in het Nederlandse taalgebied hebben gemaakt: de Gouden Boekenuil, de AKO Literatuurprijs en de Libris Literatuur Prijs.

Ook wordt samengewerkt met CPNB die onder andere de Kinderboekenweek en de Kinderjury organiseert.

En vrijwel elke Bibliotheek, boekhandel, school en kinderdagverblijf spant zich ieder jaar in om deze activiteiten zichtbaar te maken om kinderen en hun ouders te laten genieten van boeken, voorlezen en lezen.

Literatuurlijst

- Berg, H. van den & Bus, A. (2015). *BoekStart maakt baby's slimmer*. Amsterdam: Eburon/Stichting Lezen-reeks 24.
- Broekhof, K. & Broek, M. (2013) *Lezen meten: een basis voor beleid*. Monitor meting 2012-2013. Amsterdam: Stichting Lezen.
- Bus, A., Ijzendoorn, M. van, Pellegrini, A. & Terpstra, W. (1994). *Een meta-analyse naar intergenerationele overdracht van geletterdheid*. In: Nederlands Tijdschrift voor Opvoeding, Vorming en Onderwijs, Vol. 10, nr. 3.
- Huysmans, F. (2013). *Van woordjes tot wereldliteratuur*. Amsterdam: Stichting Lezen.
- Kortlever, D. & Lemmens, J. (2012), *Relaties tussen leesgedrag en Cito-scores van kinderen*. Tijdschrift voor Communicatiewetenschap, 40, 1, pag. 87-105.
- Krashen, S. (2004), *The Power Of Reading: Insights From The Research*. Westport, Connecticut/London: Libraries Unlimited; Portsmouth, NH: Heinemann. 2nd edition.
- Mol, S. & Bus, A. (2011), *Lezen loont een leven lang*, Levende Talen Tijdschrift, 12, 3, 3-15.
- Nagy, W., Anderson, R. & Herman, P. (1987), *Learning word meanings from context during normal reading*. American Educational Research Journal, 24, 237-270.
- Nielen, T & Bus, A. (2013). *Ontwikkeling van de leesattitude op de basisschool en de rol van sekse, leesniveau, de leescultuur thuis en kenmerken van de schoolbibliotheek*. In: Schram, D. (red.). *De aarzelende lezer over de streep*. Amsterdam: Eburon/Stichting Lezen-reeks 22, 207-226.
- Notten, N. (2011). *Parents and the media. Causes and consequences of parental media socialization*. Nijmegen: Radboud University. Dissertation.